

NB ! Må ikke offentliggjøres.

Av Sverre Kjelstrup

Den norske Legions skibataljon

Da det har rådd endel uklarhet omkring denne avdeling som ofte er blitt sammenblandet med Skijegerbataljon Norge (siste kommandør Frode Halle) og Skikompaniet (kompanisjef Gust Jonassen), vil jeg som deltaker i Skibataljonen gi en kort orientering. Det er da nødvendig å komme litt inn på forholdene som hersket høsten 1941 omkring Den norske Legion.

Efter at bataljon Viken av DnL sommeren 1941 var blitt flyttet fra Gulskogen til Fallingbostel for å få våpenopplæring, oppstod det straks vanskeligheter i forbindelsen mellom Legionens hovedstab i Oslo og bataljonen i Fallingbostel. Det skulle også vise seg at disse vanskeligheter ikke bare var av kommunikasjonsmessig art.

Oppropet om å melde seg frivillig til Legionen og hele dens oppsetting var basert på hjelp til Finland, kfr. f. eks. Legionens emblem, Legionsfrimerket m.v. og det er ingen tvil om at det var dette forhold som bidro så sterkt til den spontane oppslutning i møtsetning til den relativt beskjedne frivillige deltakelse som det inntil da hadde vært fra norsk side til Waffen-SS.

I og med at det også omtrent samtidig med opprettelsen av Den norske Legion ble dannet tilsvarende avdelinger fra andre land (Danmark, Nederland, Spania osv.) hvor momentet hjelp til Finland idet helt tatt ikke var trukket frem, det dreiet seg m.a.o. om en direkte bistand til den tyske krigføring i øst, ble det fra tysk side snart gjort forsøk på å behandle Legionen på samme måte som de andre frivillige utenlandske avdelinger. Dette var klart i strid med Quislings forutsetninger. Han hadde bare forutsatt samarbeide med tyskerne i den utstrekning det var nødvendig av hensyn til okkupasjonen.

Vi kjenner alle til resultatet. Viken bataljon ble regelrett shanghaiet inn i tysk tjeneste, dessverre også under medvirkning av endel norske offiserer som ikke var så nøyeregnende i disse spørsmål. Det at Legionen hele tiden var en ren norsk avdeling med norske offiserer og norsk kommandosprog, gjorde at legionærene uten større protester fant seg i denne forvandling som allerede tidlig på høsten 1941 ble mere og mere synlig.

Under disse omstendigheter besluttet Legionsledelsen i Oslo at de frivillige som meldte seg efter Viken bataljons avreise til Fallingbostel, skulle samles i en egen "Skibataljon" med henblikk på innsats i Finland vinteren 1941-42. Som ekserserplass fikk vi overlatt tyskernes leir på Torpo i Hallingdal der det var brakkeplass m.v. for ca. 2 - 3 kompanier. Øvingsleiren stod under ledelse av noen eldre norske offiserer, jeg husker Major Kielland, rittmester Baumann som begge var for gamle til å gjøre tjeneste i felt, men de var dyktige administratorer. Dessuten var det flere andre med løytnants grad, men noen av disse burde ikke vært innkalt, og de ble da også nokså snart dimmitert og sendt hjem (de var alle B-befal)

Det ble også samlet endel andre enheter som ikke hadde noe direkte med Skibataljonen på Torpo å gjøre. Det gjaldt f. eks. et musikkopps under ledelse av musikkøyntantene Fergestad og Pisani, samt en avdeling lotter, ca. 20-25 stk. Disse var under ledelse av kvinner som hadde tjenestegjort i NKfV (norske kvinners frivillige verneplikt som igjen var en kopi av det finske Lotta Svärd. De kokte maten for oss på Torpo.

x) En propagandaplakat som viste en skildring av en kinnelstøtte på ski i et opplyst lys, var dessverre litt misvisende når en tenker på land og i øst.

Tjenesten på Torpo kom greit igang, men da vi ikke fikk utlevert våpen kunne vi ikke drive skyteøvelser. Det ble derfor stort sett eksersis og øvelser i terrenget. Jeg husker en utmarsj til Ål i barfrost og med musikkorpset i teten. Da sneen kom fikk vi utlevert ski og gikk stfaks igang med skitrening. Det var flere av oss blandt befalet som hadde deltatt tidligere i skiavdelinger.

Utover høsten da forholdet mellom Legionens hovedstab og tyskerne tilspisset seg, begynte det å bli forandringer. Noen av mine venner (f. eks. Arnfinn Vik og Einar Høve) drog nedover til Fallingbostel, mens jeg ble igjen etter oppfordring fra min far som da ennå var Legionssjef. Like etterpå dukket rittmestef Quist opp på Torpo, og sammen med ham noen "våpendragere" som skulle trefke opp linjene for den videre tjeneste. Disse var Hans Georg Holter (tidl. kadett fra Sjøkrigsskolen, det samme var Tor Marstrander som ble plassert ved Hovedstaben), Bernt Anker (sersjant fra Kavalleriets befalsskole) og Finn Kaas, som ikke hadde noen grad men snart ble sersjant til tross for ingen militær utdanning. Vi andre ble straks klar over at denne mannen hadde direkte forbindelse til det tyske SD, og var derfor reservert overfor ham.

For å bli informert om forholdene, men også for å informere meg, ble jeg i november av min far innkalt til hovedstaben i Oslo. Denne reisen ble straks innrapportert til Der höhere SS- und Polizeiführer Rediess, som kom med skarpe advarsler og direkte trusler mot min far.

Tjeneste på Torpo fortsatte, men nu på litt annen måte. Den nye "gjengen" som den ble kalt, hadde ingen erfaring i militær skitrening, og trodde bl. a. at slalom var en hensiktsmessig ~~del~~ av utdannelsen. Det ble opprettet en "filmtropp" som skulle trene og lage opptak til en propagandafilm. Våre egne hundekjørere - vi hadde ca. 20 hunder og 4 - 5 hundesleder - skulle også delta her. Jeg fikk aldri selv se filmen, men har fått høre at den skulle ha gjort et brukbart inntrykk på et usakkyndig publikum.

I begynnelsen av desember kom så oppgjøret. Hele Legionens hovedstab ble avsatt. Min far ble kort tid etter av Quisling utnevnt til sjef for "Sivilforvaltningen for Hær og Marine", en slags forsvarsminister, en stilling han innehadde til krigens slutt. Fra Torpo ble Quist sendt nedover til Tyskland for å overta som sjef for Viken bataljon etter Bakke som tyskerne fant ut at de ikke kunne benytte i denne stilling. Quist, som fikk majors (Sturmbannführers) grad, ble derfor i realiteten ny Legionssjef, idet Legionen aldri kom over bataljonsstyrke.

På Torpo fortsatte tjeneste, men uten noen fast plan, vi visste faktisk ikke hva tjenesten den neste dag skulle gå ut på før vi fikk se dagsbefalingen om kvelden. Ved nyttårstider ble så hele Skibataljonen sendt nedover til Fallingbostel, ialt ca. 120 mann. Transportsjef var rittmester Gottenborg, men da han under hele reisen var indisponert, ble det undertegnede som måtte ta hånd om ledelsen.

Turen gikk med båt fra Oslo til Århus og derfra videre med tog. Til å holde skikk på legionærene hadde jeg sersjantene Harald Berg Gabrielsen (fra det tidl. 6. div., han var sønn av fylkesmann Gabrielsen, Finnmark) og den foran nevnte Kaas. Men vi kom frem alle sammen og jeg kunne på oppstillingsplassen melde styrken for major Quist. "Skibataljonærene" ble så fordelt på de respektive kompanier slik at disse ble noenlunde fulltallige.

Den norske Legions skibataljon var således bare en øvelsesavdeling, den kom aldri til innsats slik som forutsatt.

sterkt påvirket av tyske reglementer m.v.

Teatermalen Ola Bernclius laget mange faddige begynnelser fra beivret på Torpo.

Kvint. Her er tilgjenglig historie. En ny utgave av 130.

12 91

Gøse Björn

Jeg har rablet med noen linjer om DnL's
skibataljon slik du foreslo. Jeg sender dem bare
til deg, men det står deg fritt å benytte dem som
du vil.

Selv har jeg gått hermed i snart 14 dager
og ventet, men imorgen 5/12 blir det innleggelse
og snart etterpå operasjon. Så får vi se om
de hermede klarer oppgaven som de ikke
turde gå løs på på allervil. Jeg blir nok
liggende på sykehus til over juleaften.

*Operasjonen utføres
men det blir ikke klart*

Med ønske om en god jul og et
gode nytt år.

Kjeldrup
Kjongsveg 16
D-3101 Wienhausen
Sveise